

हवामानावर आधारीत कृषि सल्ला (रत्नागिरी जिल्हा)

(ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोंकण कृषि विद्यापीठ, दापोली आणि
भारत मौसम विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने)

फोन नं.: (०२३५८) २८२३८७/ ८१४९४६७४०१

ई-मेल: dpl.amfu@gmail.com

अंक ०६/२०२२

दिनांक : २१ जानेवारी, २०२२

कालावधी ५ दिवस

डॉ. प्रशांत बोडके,
विभाग प्रमुख,
कृषिविद्या विभाग
९४२०४१३२५५

डॉ. विजय मोरे,
नोडल ऑफिसर,
कृषिविद्या विभाग
९४२२३७४००१

डॉ. शितल यादव,
तांत्रिक अधिकारी
कृषिविद्या विभाग
८३७९९०११६०

मागील हवामान आठवडा सारांश (दिनांक १५/०१/२०२२ ते २१/०१/२०२२)							हवामानाचे घटक	हवामान पूर्वानुमान (दिनांक २२/०१/२०२२ ते २६/०१/२०२२)				
(स्त्रोत: कृषि हवामान वेधशाळा, कृषि विद्या विभाग, कृषि महाविद्यालय, दापोली)								(स्त्रोत: प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई)				
१५/०१	१६/०१	१७/०१	१८/०१	१९/०१	२०/०१	२१/०१		२२/०१	२३/०१	२४/०१	२५/०१	२६/०१
०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	पाऊस (मिमी)	०	३	१	०	०
२७.५	२९.७	३१.३	३२.०	३२.०	३२.०	३१.३	कमाल तापमान (अं.से)	३०	२९	२७	३०	३१
१३.५	१३.३	१४.०	१४.५	१३.४	११.५	१०.६	किमान तापमान (अं.से)	१७	१६	१५	१५	१६
ढगाळ	निरभ्र	निरभ्र	ढगाळ	निरभ्र	ढगाळ	निरभ्र	मेघाच्छादन (ऑक्ट)	अंशतः ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	निरभ्र	निरभ्र
९६	९१	९४	९४	८९	८६	९३	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता	८३	९१	८५	६७	६०
५३	६०	५०	५१	५१	४८	-	दुपारची सापेक्ष आर्द्रता	३०	५१	४८	३०	२३
२.०	२.७	३.१	३.१	३.३	३.४	३.०	वाऱ्याचा वेग(किमी/तास)	४	६	७	६	४
शांत	शांत	शांत	शांत	शांत	शांत	शांत	वाऱ्याची दिशा	आ.	नै.	ई.	पू.	पू.
पाऊस (मिमी) मागील आठवड्यातील				पाऊस (मिमी) १/१/२०२२ पासून आजपर्यंत			पाऊस (मिमी) गेल्या वर्षीचा					
०.०				१३.०			५४२१.४					

हवामान सारांश /इशारा

हवामान अंदाज	प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांचेकडून प्राप्त झालेल्या हवामान अंदाजानुसार रत्नागिरी जिल्ह्यामध्ये दि. २२ ते २३ जानेवारी, २०२२ दरम्यान आकाश ढगाळ राहून तुरळक ठिकाणी हलक्या स्वरूपाच्या पाऊसाची शक्यता वर्तविण्यात आली असून कमाल आणि किमान तापमानात क्रमशः घट होण्याची शक्यता आहे.
विस्तारित श्रेणी अंदाज	विस्तारित श्रेणी अंदाजानुसार (ईआरएफएस) कोंकण विभागात दिनांक २६ जानेवारी ते १ फेब्रुवारी २०२२ दरम्यान हवामान कोरडे राहून कमाल आणि किमान तापमान हे सरासरी इतके राहण्याची शक्यता आहे.

हवामान अंदाजावर आधारीत कृषि सल्ला

पिक	अवस्था	कृषि सल्ला
सामान्य सल्ला	--	• दिनांक २२ ते २३ जानेवारी, २०२२ दरम्यान हलक्या पाऊसाची शक्यता असल्याने काढणी केलेली हळद, काळीमिरी, सुपारी वाळविण्यासाठी सुरक्षित ठिकाणी पसरून ठेवावी.
विशेष सल्ला	--	• दिनांक २२ ते २३ जानेवारी, २०२२ दरम्यान हलक्या पाऊसाची शक्यता असल्याने वाढीच्या अवस्थेतील आंबा फळांचे (गोटीच्या आकाराच्या टिकलेल्या फळांवर) पाऊसापासून संरक्षण करण्याकरिता तसेच फळगळ कमी करण्याकरिता डॉ.बा.सा.कों.कृ.विद्यापीठाने दिलेल्या शिफारशी नुसार २५ x २० सें.मी. आकाराची कागदी पिशवी लावावी. आवरण घालताना फळाच्या देठाकडे इजा होणार नाही याची काळजी घ्यावी.
आंबा	फुलोरा ते फळधारणा (मोहरी ते सुपारी)	• दिनांक २२ ते २३ जानेवारी, २०२२ दरम्यान ढगाळ वातावरण राहून हलक्या पाऊसाची शक्यता असल्याने मोहोर ते फळधारणा अवस्थेतील आंब्यावर भुरी आणि करपा रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असून भुरी रोगामुळे मोहोरावर पांढऱ्या बुरशीची वाढ दिसून येते. बुरशीची मुळे अन्नरस शोषून घेतल्याने मोहोर वाळून गळून जातो. लहान फळांच्या

अवस्था

देठावर हि बुरशीची वाढ होवून फळे गळतात. तर करपा रोगामुळे मोहोर तांबूस होवून वाळतो तसेच फुलगळ होते. लहान फळांवर काळे डाग पडून फळांची गळ होते. सदर कालावधीत पाऊस झाल्यास भुरी रोगाच्या नियंत्रणासाठी ५ टक्के हेक्झाकोनॅझोल ५ मि. ली. प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी आणि करपा रोगाच्या नियंत्रणासाठी कार्बेन्डाझीम १२ टक्के + मॅन्कोझेब ६३ टक्के या संयुक्त बुरशीनाशकाची १० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. एकाच बुरशीनाशकाची सलग फवारणी घेणे टाळावे.

- सदय हवामान मोहोर अवस्थेतील आंब्यावर तुडतुड्यांचा वाढीसाठी पोषक असून, तुडतुडे मोहोरातील, कोवळ्या फळातील रस शोषून घेतल्यामुळे मोहोराची गळ होते यासोबतच तुडतुडे मधासारखा चिकट पदार्थ शरीरावाटे बाहेर टाकतात आणि तो पानांवर पडल्यामुळे त्यावर काळी बुरशी वाढते. तुडतुड्यांनी आर्थिक नुकसानीची पातळी (मोहोर अवस्था -> ५ तुडतुडे प्रती मोहोर) ओलांडली असल्यास कीटकनाशकाची फवारणी करण्यात यावी. यासाठी मोहोर फुलण्यापूर्वीच्या अवस्थेत इमिडाक्लोप्रिड १७.८ टक्के प्रवाही ३ मि.ली. किंवा ब्युप्रोफेझीन २५ टक्के प्रवाही २० मि.ली. प्रति १० लिटर पाणी आणि मोहोर फुलल्यानंतर कणी अवस्थेत असताना थायोमेथोक्झाम २५ टक्के दाणेदार १ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी पाऊसाची उघडीप पाहून करावी.
- टीप: मोहोर नुकताच फुलत असताना ते फळधारणा होईपर्यंत किटकनाशकाची फवारणी शक्यतो टाळावी. फवारणी करणे गरजेची असल्यास बागेतील परागीकरण करणाऱ्या कीटकांवर होणारा परिणाम टाळण्यासाठी परागीकरणाचा कालावधी वगळून (सकाळी ०९.०० ते १२.००) फवारणी करावी. किटकनाशक किंवा बुरशीनाशकाची फवारणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळच्या वेळेस करावी.
- या अगोदर फवारणी घेतली असल्यास किड व रोगाच्या प्रादुर्भावकडे झाडाचे निरीक्षण करावे आणि प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास उपाय योजना कराव्यात.
- दिनांक २२ ते २३ जानेवारी, २०२२ दरम्यान तुरळक ठिकाणी हलक्या स्वरूपाच्या पाऊसाची शक्यता वर्तवली असल्याने आंबा फळांचे पाऊस तसेच फळमाशी पासून संरक्षण करण्यासाठी आणि फळाचा आकार व वजन वाढून डाग विरहीत फळांसाठी, गोटी ते अंडाकृती आकाराच्या आंबा फळांना डॉ.बा.सा.कों.कृ.विद्यापीठाने दिलेल्या शिफारशी नुसार २५ x २० सें.मी. आकाराच्या कागदी/ वर्तमानपत्रापासून बनविलेल्या पिशव्यांचे आवरण घालावे. आवरण घालताना फळाच्या देठाकडे इजा होणार नाही याची काळजी घ्यावी.
- दिनांक २२ ते २३ जानेवारी, २०२२ दरम्यान ढगाळ पावसाळी वातावरण राहण्याची शक्यता असल्याने मोठ्या आकाराच्या आंबा फळांवर फळ माशीचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असल्याने पाऊसामुळे बागेतील फळांची गळ झाली तर त्यावर फळमाशीचा प्रादुर्भाव होण्याची शक्यता असल्याने गळलेली फळे गोळा करून नष्ट करावीत आणि आंबा फळांचे फळमाशी पासून संरक्षण करण्यासाठी विद्यापीठाने शिफारस केलेले "रक्षक फळमाशी सापळा" प्रती एकरी २ या प्रमाणात बागेमध्ये झाडाच्या खालील बाजूच्या फांद्यावर लावावेत.
- वाटाणा ते सुपारी आकाराच्या फळांच्या अवस्थेत असलेल्या आंबा फळांची फळगळ कमी करण्यासाठी पाण्याच्या उपलब्धतेनुसार आठवड्यातून एकदा १०० लिटर पाणी प्रति झाड किंवा १५ दिवसातून एकदा १५० ते २०० लिटर पाणी प्रति झाड या प्रमाणात फळे वाटाणा आकारापासून ते सुपारी आकाराची होईपर्यंत द्यावे. दिनांक २२ ते २३ जानेवारी, २०२२ दरम्यान हलक्या पाऊसाची शक्यता असल्याने पाऊसाचा अंदाज घेवून पाण्याचे नियोजन करावे.
- किमान तापमानात होणारी घट यामुळे आंब्याच्या फळे धरलेल्या फांद्यावर पुन्हा नवीन मोहोर येण्याची शक्यता असते. त्यामुळे अन्नाचे वहन नवीन मोहोराकडे होवून जुन्या मोहोराला असलेली वाटाणा/ गोटी आकाराच्या फळांची गळ दिसून येते. यासाठी मोहोर अवस्थेत असलेल्या आंबा झाडावर पुर्नमोहोर प्रक्रिया टाळणेसाठी जिब्रेलिक अॅसिड या संजीवकाची ५० पी.पी.एम म्हणजेच १ ग्रॅम प्रती २० लिटर पाण्यात मिसळून स्वतंत्र फवारणी

		<p>झाडाला पुरेसा मोहोर आला असल्याची खात्री झाल्यानंतरच झाडावरील मोहोर पूर्ण उमललेला असताना आणि नंतर पुन्हा मोहरीच्या आकाराची फळे झाल्यावर करावी. जिब्रेलिक अॅसिडची पावडर पाण्यात अविद्राव्य असल्याने प्रथम ती थोड्या अल्कोहोल मध्ये विरघळून नंतर पाण्यात मिसळावी.</p> <ul style="list-style-type: none"> आंबा फळांची गळ कमी करण्यासाठी आणि प्रत सुधारण्यासाठी १ टक्के पोटॅशियम नायट्रेटची (१० ग्रॅम प्रति लिटर पाणी) फळे वाटाणा, गोटी व अंडाकृती अवस्थेत असताना अशा एकूण तीन फवारण्या कराव्यात.
काजू	मोहोर ते फळधारणा अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> दिनांक २२ ते २३ जानेवारी, २०२२ दरम्यान ढगाळ पावसाळी वातावरण राहण्याची शक्यता असल्याने मोहोर/फळधारणा अवस्थेतील काजूवर बॉर्ड आणि बी पोखरणाच्या अळीच्या प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असून प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास अळीच्या नियंत्रणासाठी प्रोफेनोफोस १५ मि.ली. प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
सुपारी	फळधारणा	<ul style="list-style-type: none"> दिनांक २२ ते २३ जानेवारी, २०२२ दरम्यान तुरळक ठिकाणी हलक्या स्वरूपाच्या पाऊसाची शक्यता वर्तविण्यात आली असल्याने काढणी केलेली सुपारी सुरक्षित ठिकाणी वाळवावी.
रब्बी उन्हाळी भात	रोप अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> भाताची रोपे ३५ ते ४० दिवसांची झाली असल्यास पुर्नलागवड करावी. पुर्नलागवड करावयाच्या खाचरामध्ये चिखलणी करावी. चिखलणीच्या वेळेस ८७० ग्रॅम युरिया, ३१३० ग्रॅम सिंगल सुपर फोस्फेट आणि ८४० ग्रॅम म्युरेट ऑफ पोटश प्रती गुंठा खते मिसळावीत. सुफला (१५:१५:१५) द्वारे खते द्यावयाची असल्यास प्रती गुंठा ३ किलो मात्रा द्यावी. पुर्नलागवडीसाठी भाताची १२ ते १५ सें.मी. उंचीची पाच ते सहा पाने फुटलेली रोपे वापरावीत. पुर्नलागवड २० X १५ सें.मी. अंतरावर करावी. एका चुडामध्ये दोन ते तीन रोपे लावावीत. पहिल्या ३० दिवसांपर्यंत पाण्याची पातळी २.५ ते ५ सें.मी. पर्यंत नियंत्रित करावी.
चवळी/ मोहरी	वाढीची ते फुलोरा अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> हवामान अंदाजानुसार ढगाळ वातावरण संभवत असल्याने चवळी, मोहरी पिकामध्ये मावा इ. रसशोषक किडीचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असल्याने मावा आणि त्यांची पिल्ले कोवळ्या शेंड्यावर पानाच्या खालच्या भागातील रस शोषून घेतात त्यामुळे झाडाची वाढ खुंटते तसेच किडीने बाहेर टाकलेल्या मधासारख्या चिकट द्रावणामुळे पानांजवळ काळ्या बुरशीची वाढ दिसून येते. मावाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास नियंत्रणासाठी डायमेटोएट ३० टक्के प्रवाही १२ मि. ली. किंवा लॅम्बडासायहॅलोथ्रीन ५ टक्के प्रवाही ६ मि.ली. प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
वांगी	वाढीची ते फळधारणा अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> वांगी पिकामध्ये जीवाणूजन्य तसेच बुरशीजन्य मर रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असते. जीवाणूजन्य मर रोगामध्ये रोगग्रस्त रोपे मुळांसहित उपटून स्वच्छ करून खोडाजवळ आडवा काप देवून कापलेला भाग लगेचच स्वच्छ पाणी भरलेल्या पारदर्शक ग्लासामध्ये धरल्यास दुधाळ रंगाचा स्त्राव बाहेर येताना दिसतो. तर बुरशीजन्य मर रोगामुळे जमिनीखालील खोडाचा भाग वाळून तपकिरी रंगाचा होतो तर मुळे कुजतात. जीवाणूजन्य मर रोगाचा प्रादुर्भाव झाल्यास रोपे त्वरित उपटून नष्ट करावीत आणि तीन वर्षांपर्यंत वांगी कुळातील पिके त्याच शेतात न घेता पिक फेरपालट करावी. सुवर्ण प्रतिभा आणि कोकण प्रभा या रोग प्रतिकारक जातींची लागवड करावी. बुरशीजन्य मर रोगाच्या नियंत्रणासाठी ट्रायकोडर्मा जैविक बुरशीनाशकाची ५ ग्रॅम प्रती लिटर पाणी या प्रमाणे द्रावण तयार करून रोपांच्या बुंध्याशी आळवणी करावी.
हळद	पक्वता	<ul style="list-style-type: none"> हळदीचे गड्डे पक्के झाल्यावर हळदीची पाने पिवळी पडून सुकू लागतात आणि जमिनीवर लोळतात. पक्व हळद पिकाची काढणी करावी. कंद व हळकुंडे वेगवेगळी करून हळद शिजवून ताडपत्रीवर सिमेंट कॉक्रीटच्या खळ्यावर वाळविण्यासाठी पसरून ठेवावी. हळद वाळविण्यासाठी १० ते १५ दिवसांचा कालावधी लागतो. दिनांक २२ ते २३ जानेवारी, २०२२ दरम्यान तुरळक ठिकाणी हलक्या स्वरूपाच्या पाऊसाची शक्यता वर्तविण्यात आली असल्याने शिजवलेली हळद सुरक्षित ठिकाणी वाळवावी.
काळीमिरी	पक्वता	<ul style="list-style-type: none"> काळीमिरीच्या घोसातील १ ते २ दाणे पिवळे किंवा तांबडे लाल होताच मिरीची काढणी करावी व दुसऱ्या दिवशी मिरीचे दाणे घोसापासून वेगळे करून बांबूच्या करंडीत किंवा मलमलच्या

		कापडात भरून उकळत्या पाण्यात एक मिनिटे बुडवावेत व उन्हामध्ये ३ ते ४ दिवस चांगले वाळवावे. दिनांक २२ ते २३ जानेवारी, २०२२ दरम्यान तुरळक ठिकाणी हलक्या स्वरूपाच्या पाऊसाची शक्यता वर्तविण्यात आली असल्याने काळीमिरी सुरक्षित ठिकाणी वाळवावी.
शेळीपालन	-	<ul style="list-style-type: none"> किमान तापमानात घट संभवत असल्याने रात्रीच्या वेळेस शेळ्या, करडाचे थंडीपासून संरक्षणाकरिता गरजेनुसार विजेचे बल्ब लावावेत.
कुकुटपालन	-	<ul style="list-style-type: none"> किमान तापमानात घट संभवत असल्याने रात्रीच्या वेळेस कॉबड्यांच्या शेड मध्ये गरजेनुसार विजेचे बल्ब लावावेत आणि शेडभोवती पडदे गुंडाळावे.
<p>सदर कृषि सल्ला पत्रिका डॉ. बाळासाहेब सावंत कोंकण कृषि विद्यापीठ, दापोली येथील ग्रामीण कृषि मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीनुसार तयार करून प्रसारित करण्यात आली.</p> <p>अधिक माहितीसाठी नजीकच्या कृषी विद्यापीठाचे केंद्र, कृषी विज्ञान केंद्र किंवा महाराष्ट्र शासनाचे कृषी अधिकारी यांच्याशी संपर्क करावा.</p>		